

הלכות מאכלות אסורות פרק יד

א. כל אסורי מאכלות שבתורה שעורן בכזית בינוני, בין למלקות בין לכרת בין למיתה בידי שמים; וכבר בארנו שכל המחייב כרת או מיתה בידי שמים על מאכל, לוקה. ושעור זה עם כל השעורין, הלכה למשה מסיני הן. ואסור מן התורה לאכל כל שהוא מדבר האסור, אבל אינו לוקה אלא על כזית; ואם אכל כל שהוא פחות מכשעור, מכין אותו מפת מרדות.

ב. כזית שאמרנו, חוץ משלבין השנים; אבל מה שלבין החניכים מצטרף למה שבלע, שהרי נהנה גרונו בכזית. אפלו אכל פחצי זית, והקיא וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו שהקיא חייב: שאין החיוב אלא על הנאת הגרון, בכזית מדבר האסור.

ג. כזית חלב או גבלה או פגול ונותר וכיוצא בהן, שהניחו בחמה ונתמעט האוכלו פטור; חזר והניחו בגשמים ונתפח, חייבין עליו כרת או מלקות. הנה פחות מכזית בתחלה, ונתפח ועמד על כזית אסור, ואין לוקין עליו.

ד. כבר בארנו שכל אסורין שבתורה, אין מצטרפין זה עם זה לכזית חוץ מבשר גבלה עם בשר טרפה, ואסורי נזיר שיתבארו במקומן; חמשה מיני תבואה, וקמחין שלהן, והבצקות שלהן הכל מצטרפין לכזית, בין לאסור חמץ בפסח, בין לאסור חדש מלפני העמר, בין לאסור מעשר שני ותרומות.

ה. יראה לי שכל החייב בתרומה ומעשרות מצטרף לכזית בטבל, מפני שהוא שם אחד: הא למה זה דומה לנבלת השור ונבלת השה ונבלת הצבי, שהן מצטרפין לכזית כמו שבארנו.

ו. האוכל אכילה גדולה מדבר אסור אין מחייבין אותו מלקות או כרת על כל כזית וכזית, אלא חייב אחד לכל האכילה; ואם היו העדים מתרין בו בשעת אכילה על כל כזית וכזית, חייב על כל התראה והתראה, ואף על פי שהיא אכילה אחת, ולא הפסיק.

ז. האוכל כשעורה או פחדל מאחד ממאכלות האסורין, ושקה מעט וחזר ואכל פחדל, וכן עד שהשלים כזית, בין בשוגג בין במזיד אם שקה מתחלה ועד סוף כדי אכילת שלוש ביצים יצטרף הכל, והרי הוא חייב כרת או מלקות או קרבן, כמי שאכל כזית בבת אחת. ואם שקה יתר מזה מתחלה ועד סוף אף על פי שלא שקה ביניהן, אלא אכל פחדל אחר פחדל הואיל ולא השלים כזית אלא ביתר מכדי אכילת פרס, אינן מצטרפין ופטור.

ח. וכן השותה רביעית שלסתם יינם מעט מעט, או שהמחה את החמץ בפסח או את החלב וגמאו מעט מעט, או ששתה מן הדם מעט מעט אם שקה מתחלה ועד סוף כדי שתית רביעית, מצטרפין; ואם לאו, אין מצטרפין.

ט. כל האכלין האסורין, אינו חייב עליהן עד שיאכל אותן דרך הנאה חוץ מבשר בחלב, וכלאי הפרס: לפי שלא נאמר בהן אכילה, אלא הוציא אסור אכילתן בלשון אחרת בלשון בשול ובלשון הקדש, לאסור אותן ואפלו שלא בדרך הנאה.

י. פיצד: הרי שהמחה את החלב וגמאו כשהוא חם עד שנכוה גרונו ממנו, או שאכל חלב חי, או שערב דברים מרים כגון

ראש ולענה לתוך יין נסך או לתוך קדרה שלנבלה ואכלן פשהן מרין, או שאכל אכל האסור אחר שהסריח והבאיש ובטל מאכל אדם הרי זה פטור; ואם ערב דבר מר בתוך קדרה שלבשר בחלב, או ביין כלאי הכרם, ואכלו חייב.

יא. האוכל מאכל ממאכלות האסורות דרך שחוק, או כמתעסק אף על פי שלא נתפון לגוף האכילה הואיל ונהנה, חייב כמי שמתפון לעצמה שלאכילה; והנהיה הבאה לו לאדם בעל כרחו באסור מכל האסורין אם נתפון, אסור; ואם לא נתפון, מתר.

יב. האוכל מאכל אסור לתאבון, או מפני הרעב חייב; ואם היה תועה במדבר, ואין לו מה יאכל אלא דבר אסור הרי זה מתר, מפני סכנת נפשות.

יג. עברה שהריחה מאכל אסור, כגון בשר קדש או בשר חזיר מאכילין אותה מן המרק. אם נתישבה דעתה, מוטב; ואם לאו, מאכילין אותה פחות פחות מפשעור. ואם לא נתישבה דעתה, מאכילין אותה עד שתתישב דעתה. וכן הפריא שהריח דבר שיש בו חמץ וכיוצא בו מדברים שמערערין את הנפש, דינו כעברה.

יד. מי שאחזו בלמוס מאכילין אותו דברים האסורין מיד, עד שיאירו עיניו; ואין מחזירין על דבר המתר, אלא ממהרין בנמצא. ומאכילין אותו הקל הקל, תחלה. אם האירו עיניו, דיו; ואם לאו, מאכילין אותו החמור.

טו. כיצד: היו לפניו טבל ונבלה מאכילין אותו נבלה תחלה, שהטבל במיתה; נבלה וספיחי שביעית מאכילין אותו ספיחי שביעית, שאסורן מדברי סופרים כמו שיתבאר בהלכות שמטה ויובל; טבל ושביעית מאכילין אותו שביעית; טבל ותרומה אם אי אפשר לתקן הטבל, מאכילין אותו טבל שאינו קדוש בתרומה. וכן כל כיוצא בזה.

טז. כבר בארנו שאין אסור חל על אסור אלא אם היו שני האסורין באין כאחת, או שהיה אסור מוסיף, או אסור כולל; לפיכך יש אוכל כזית אחד, ולוקה עליו חמש מלקיות והוא, שהתרו בו בחמשה אסורין שנתקבצו בו.

יז. כיצד: כגון טמא שאכל כזית חלב, שנותר מן המקדשין, ביום הכפורים לוקה משום אוכל חלב, ומשום אוכל נותר, ומשום אוכל ביום הכפורים, ומשום טמא שאכל קדש, ומשום שנהנה מן הקדש ומעל.

יח. ולמה חל כאן אסור על אסור: שבהמה זו היה חלבה אסור באכילה, ומתר בהנהיה. הקדישה נאסר חלבה בהנהיה, ומתוך שנוסף בו אסור הנהיה, נוסף עליו אסור קדשים. ועדין היה חלב זה מתר לגבוה, ואסור להדיוט; נעשה נותר מתוך שנוסף בו אסור לגבוה, נאסר להדיוט. והאוכל הזה היה מתר בבשר בהמה, ואסור בחלבה; נטמא נאסר אף בבשרה, נוסף לו אסור על החלב. בא יום הכפורים כלל כל האכלין, ומתוך שנאסר אף בחלין, נוסף אסורו בחלב זה. וכן כל כיוצא בזה.